

20.6.2022

Sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja

Sosiaali- ja terveystoimialan lausunto poliisilain, sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetun lain, mielenterveyslain ym. lakien uudistamista koskevasta hallituksen esityksestä

HEL 2022-007629 T 03 00 00

Lausunto

Sisäministeriö pyytää Helsingin kaupungilta lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi, jolla ehdotetaan muutettavaksi muun muassa poliisilakia, sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annettua lakia (asiakaslaki) ja mielenterveyslakia. Lakiesityksen tavoitteena on säätää laintasolla poliisin antaman virka-avun maksuttomuudesta ja maksullisuudesta. Lakiesityksen mukaan poliisi antaisi maksuttomasti virka-apua sosiaalihuollon viranomaiselle, joka toimii lastensuojelutehtävissä ja sosiaalipäivystyksen tehtävissä. Lisäksi tavoitteena on säätää mielenterveyslain (1116/1990) 31 §:ään uusi 4 momentti, jossa laintasolla todettaisiin, että poliisilta pyydetty virka-apu on kyseisessä pykälässä tarkoitetuissa tilanteissa maksutonta, kuten se on ollut maksutonta tähänkin asti voimassa olevan maksuasetuksen 6 §:n 1 momentin 7 mukaan.

Helsingin kaupungin sosiaali- ja terveystoimiala toteaa, että lakiesitys on kannatettava ja tarkoituksenmukainen. Poliisin virka-avun tulee olla maksutonta sosiaalihuollon viranomaiselle, kun se järjestää lastensuojeluun ja sosiaalipäivystykseen liittyviä palveluja.

Toimiala toteaa lisäksi, että poliisin virka-apu tulisi olla maksutonta myös yksityisistä sosiaalipalveluista annetussa laissa tarkoitettujen yksityisten palveluntuottajien toiminnan valvontaan liittyvissä tehtävissä, kun kunta pyytää lain 40 §:n nojalla poliisilta virka-apua valvonnan tarkoituksen toteuttamiseksi. Virka-avun maksuttomuudesta olisi perusteltua säätää kyseisessä pykälässä.

Toimiala katsoo, että lakiesityksessä asiakaslain 22 §:n 2 momentissa käytetyt ilmaisut "lastensuojelutehtävissä" ja "sosiaaliosiaalipäivystyksen tehtävissä" tulisi määritellä laissa. Lakiesityksen sivulla 10 mainitaan päivystyksellisistä tehtävistä osana virka-aikaista työtä yleisissä palveluissa, ja viitataan vastuutyöntekijään. Lakiesityksessä soveltamisala on paitsi varsinaiset sosiaalipäivystyksyksiköt, myös muut yksiköt, jotka hoitavat päivystyksellistä työtä. Lakiesityksen mukaan virka-aikainen päivystystyö lukeutuu sosiaalipäivystyksen käsitteen piiriin.

Virka-aikana virka-apua pyytävän työpaikka voi sijaita muualla kuin hyvinvointialueen sosiaalipäivystyksessä, vaikka virka-apua pyytävä hoitaisi virka-aikana päivystyksellistä työtä. Kun virka-apupyynnö esitetään

20.6.2022

Sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja

poliisille tulisi olla selvää, että pyynnön esittäjä on sosiaalipäivystyksen tehtävässä. Tämä vaatii tarkennusta lakiesitykseen ja vastuutyöntekijän määrittelyn tulee kuulua sosiaaliviranomaiselle, jotta käytännön työssä ei synny ongelmia. Kysymys koskettaa erityisesti esim. vanhuspalveluiden ja aikuissosiaalityön yleisten palveluiden viranhaltijoiden päivystyksellisiä tehtäviä.

Lakiesityksessä asiakaslain 22 §:ssä mainitaan hyvinvointialueet. Selvyyden vuoksi pykälässä voisi mainita myös Helsingin kaupungin: ”Hyvinvointialueella ja Helsingin kaupungilla....”, ”Hyvinvointialueen ja Helsingin kaupungin sosiaalihuollon viranomaisella...”, jne.

Lakiesityksessä asiakaslain 22 §:n 3 momenttia ”Virka-avun antajan tulee salassapitovelvollisuuden estämättä ilmaista hyvinvointialueelle ja hyvinvointialueen sosiaalihuollon viranomaiselle virka-aputehtävän edellyttämät tiedot” olisi toimialan käsityksen mukaan aiheellista tämentää lisäämällä momenttiin sana ”toteuttamisen”, jolloin momentti kuuluu seuraavasti: ”Virka-avun antajan tulee salassapitovelvollisuuden estämättä ilmaista hyvinvointialueelle ja hyvinvointialueen sosiaalihuollon viranomaiselle virka-aputehtävän toteuttamisen edellyttämät tiedot.”

Lakiesityksessä mielenterveyslain 31 §:n 4 momentin ilmaisua ”Poliisin antama virka-apu 1-3 momentissa on maksutonta.” on syytä tarkentaa lisäämällä momentin ilmaisuun sanat ”tarkoitetuissa tilanteissa”: ”Poliisin antama virka-apu 1-3 momentissa tarkoitetuissa tilanteissa on maksutonta.”

Lisätiedot

Harri J. Lehtonen, lakimies, puhelin: 310 42668
harri.j.lehtonen(a)hel.fi

Juha Jolkkonen
sosiaali- ja terveystoimialan
toimialajohtaja

Liitteet

- 1 [Lausuntopyyntö 6.6.2022 \(1\)](#)
- 2 [Lausuntopyyntö 6.6.2022, liite](#)